

Издателство „Жанет 45“
е носител на националните награди:

Христо Г. Данов – за принос в националната книжовна култура:

в категория Българска художествена литература (2002);

в категория Издание за деца (2007);

в категория Разпространение на българската книга (2011)

Бронзов лъв на Асоциация българска книга – за цялостен принос
в издаването на съвременна българска литература (2002)

Специална награда на АБК за оформление
и полиграфическо изпълнение (2005)

Константин Константинов – за принос в книгоиздаването за деца (2005)

и **Наградата на ЮНЕСКО** – Първи световен конкурс по дизайн
на книгата, Франкфурт (2003)

© Яна Букова, 2014

© Издателство Жанет 45, 2014

ISBN 978 619 186 052 4 (меки корици)

ISBN 978 619 186 053 1 (твърди корици)

П ъ т у в а н е

Яна
Букова

ПО ПОСОКА
на сянката

роман

Второ преработено издание

2014

Г Л А В А
1

Йована
или
Раждането на героя

*И казват, че по тези места
понякога нарочно не
произнасят последните думи на
песните си (които така или
иначе всички знаят). И наричат
това „залък за мъртвите.“*

Ян ван Атен
из „Пътуване по посока на сянката“

През лятото на 1827 година майсторът на име Манол Илиев влезе в Трявна заедно с горещите, кòси ветрове, които натъпкват гърлото с прах и обръщат дрехите с хастара навън. Имаше широки рамене и неравна крачка и зад гърба си влачеше сянката си, пълна с камъни. Изобщо него повече го помнеха, отколкото го обичаха. Градът беше ням, слюден от жегата и нито следа от милост в небето. Отъпка пръстта край

реката, избра мястото и започна да строи, а чираците му го следваха във всяко движение. Работеше бързо, и с двете си ръце, а също с двете си ръце поравно умееше и да се бие. В неделя изстъргваше черното от дланите си, сменяше си ризата и отиваше в къщата на хаджи Герасим. Посрещаша го винаги в същото широко преддверие, където светлината влизаше от три страни и една шарена, но няма птица обикаляше клетката си. Слагаха пред него чаша сладко кафе, чаша студена вода и едно парче локум, яркорозов като прясно отрязано месо. Кафето пиеше бързо, а водата продължително, на ситни глътки и за това време хаджи Герасим извърташе две броеници. „Йок“, казваше накрая хаджията и тогава майсторът отпиваше и последната глътка вода и ставаше да си ходи.

Хаджията имаше една дъщеря и косата ѝ беше с цвета на полски мед в средата на зимата. Една нощ дъщерята прескочи оградата на къщата и странното беше, че нито ръцете си издра, нито дрехата си скъса, въпреки че зидът бе по-висок от човешки ръст и нощта – тъмна, само малко роса имаше по полите си, когато стигна призори пред вратата на майстора. Така Манол Илиев се ожени за втори път и на сватбата му го видя Йована.

Бяха пътували с баща ѝ два дена от Търница до Трявна и на втория вече ѝ се струваше, че пейзажът не се променя и воловете тъпчат на място. Началото на есента, беше валяло и Йована лежеше в колата под едно сиво и равно небе, което я приспиваше. Малко преди града облякоха новите си дрехи. На онази си възраст, на тринайсет, не беше още рязала косите си и гърдите ѝ сочеха

право напред. Едно постоянно нетърпение мокреше горната ѝ устна. Обичаше нощта заради деня след нея и деня заради следващия ден. Броеше и чакаше.

На сватбата на братовчедка си стоеше, оплетена в чужди погледи, и на другия край на дългата маса виждаше младоженеца, който заемаше място за двама, и всеки път, когато отпиваше, изглеждаше да целува чашата, дълбоко, с език. Около нея хората бяха така гъсто насядали, че си объркваха залците и думите и някой отляво спомена името ѝ, а някой отдясно изрече случайно неговото, и така за миг двете имена се срещнаха. И я заболя сърцето под герданите ѝ, защото не си подхождаха изобщо.

Две години по-късно в Търница видя лицето му отблизо. Лошите му дни се брояха вече в брадата му, а добрите един Бог ги знаеше. Една сутрин през първата зима на сватбата братовчедката видя следи от човешки стъпки в снега върху покрива на къщата им и косите ѝ започнаха да почерняват. Някакъв дъх на солена земя се появи в устата ѝ, зъбите ѝ се трошаха и огледалото ѝ потъмня и стана на люспи от влагата като риба. Тази болест продължи повече от година и я остави също толкова внезапно, както беше дошла, между две запалени свещи, една при главата ѝ и една при краката, и с една пътечка седефена слюнка в ъгълчето на устата ѝ, там, където душата ѝ си беше отишла, без да бърза, като охлюв. Само няколко дни след смъртта ѝ постави и последния камък на големия мост в Трявна, с три свода и широк за две волски коли, и изписа отгоре годината – 1829.

Беше година на голямо раздвижване по източния въпрос, когато триъгълни знаменца, големи зацриховани

съдържание

част първа

глава 1

Йована *или* Раждането на героя 7

глава 2

Исмаил Челик *или* Пресичането на пътя 39

глава 3

Неделя *или* Любовта, която стига за всички 71

глава 4

Първан Ангелов *или* Осиновяването 93

глава 5

Телила *или* Втората смърт 187

част втора

глава 6

Ян ван Атен *или* Изкуството на четенето 201

глава 7

Ремора 247

глава 8

Утис *или* Изкуството на превода 263

Яна Букова
пътуване по посока на сянката

второ преработено издание

редактор Малина Томова
корица Яна Левиева
коректор Росица Николова

печат Полиграфически комплекс „Жанет 45“

издателство „Жанет 45“
Пловдив, бул. „Ал. Стамболийски“ 9
тел.: 032 60 90 90 / факс: 032 60 90 90
www.janet45.com

ISBN 978 619 186 052 4 (меки корици)
ISBN 978 619 186 053 1 (твърди корици)